

2021 12 20

Bärning och sänkning av kista i samband med förrättning/gravsättning.

Med Huvudman avses församling/pastorat/begravningsamfällighet och kommun.

Huvudmannen har samordningsansvar för arbetsmiljön inom sitt område och måste därför se till att de som utför arbete inom området gör det på ett säkert sätt. När det gäller begravningsbyråernas arbete så skall Huvudmannen återkommande ha en dialog med dessa angående det gemensamma arbete som utförs inom förvaltningsområdet och det bör ske på gemensamma möten årligen som någon av dessa kallar till.

Arbetsmiljölagen tar bara hänsyn till det som sker inom arbetsgivar- och arbetstagarrelation och gäller då följaktligen inte då efterlevande agerar bärarlag.

Begravningshuvudmannen har samordningsansvaret för arbetsmiljön men begravningsbyrån träffar de anhöriga och skall stödja deras önskemål om de vill ordna med bärningen själva vid förrättning/gravsättning.

Därför är det viktigt att begravningsbyrån samråder och informerar med anhöriga/bärare vad det innebär och ger en instruktion om hur bärningen skall gå till. Även begravningshuvudmannen skall vara behjälplig i denna information och det gäller främst hur kistan skall placeras i graven.

Bärning av kista till graven kan ske på olika sätt och med olika hjälpmedel som t.ex. katafalkvagn, begravningsbil eller av bärarlag. De som är inblandade vid bärning kan vara anställda eller så sker det av efterlevande och är då följaktligen en privat bärning.

Följande fyra huvudgrupper förekommer och dessa kan också blandas.

1. Bärarlag från begravningsbyrå
2. Bärarlag från begravningshuvudman
3. Bärarlag från församling/pastorat
4. Bärarlag från dödsbo/efterlevande

Hantering av kista med den avlidne förekommer i olika situationer före gravsättning och skall säkerställas på de olika platserna tex. kapell, kyrka, annan ceremonilokal/plats, bisättningslokal m.fl. enligt förslaget nedan för att inte belasta bärare med mer än 25 kilo/bärare. I fråga om detta bör begravningshuvudmannen ta fram en plan över hur många personer som behövs i de olika lokaler man har inom sitt förvaltningsområde. Man ska även se till att man har relevant utrustning i de olika lokalerna för att minimera manuell hantering.

Sänkning av kista kan ske på olika sätt och med olika hjälpmedel som bärarlag enligt ovan, kistsänkingsanordning eller annan anordning för ändamålet. För att minimera att inte bärarna skall drabbas av arbetsskada så kan man använda modellen för bedömning av lyft sid 23 i Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2012:2 om belastningsergonomi.

Följande faktorer skall finnas med: Kistans vikt med den avlidne max 25 kilo inom underarmsavstånd från kroppen och sedan sjunkande ju längre från kroppen bördans tyngdpunkt är. Sedan tillkommer hur ofta lyfter man, hur lång tid och med vilka hjälpmedel.

Ett förslag på en lösning om man ser till arbetsmiljön för dem som arbetar med dessa uppgifter kan vara att man vid manuell bärning och sänkning utgår från att kistan väger ca 25 - 30 kg och varje person inte skall utsättas för mer än 25 kg. Kista med avliden som väger ca 70 - 99 kg kräver 4 bärare.
Kista med avliden som väger ca 100 - 150 kg kräver 6 bärare.
Kista med avliden som väger ca 150 - 200 kg kräver 8 bärare.

De olika hjälpmedel som finns att tillgå har Huvudmannen ansvar för att man har inom sin begravningsverksamhet.

När det gäller att gå ner i graven så skall den vara säkrad med CE godkända stämp eller annan säkring som församlingen godkänner.

Se sid 44-45 i dokument "Gravgrävning" I annat fall så är det inte tillåtet att gå ner i graven. Återfyllning sker genom begravningshuvudmannens försorg, är det så att efterlevande vill återfylla så görs detta bara så att kistan täcks med ett jordlager.

Litteratur

Belastningsergonomi AFS 2012:2

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/belastningsergonomi-afs-20122-foreskrifter/?hl=2012:2>

Bedöm risker vid manuell hantering –lyfta/bära (ADI627)

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/broschyror/bedom-risker-vid-manuell-hantering---lyftabara-adi627-broschyr/>

Gravgrävning, riskbedömning, etiska aspekter och instruktioner för säker gravgrävning. 2008 reviderad 2016

<https://internwww.svenskakyrkan.se/arbetsgivare/informationsmaterial>